

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 494**

5 Ιουνίου 1995

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

(Αριθμός Αποφάσεως 252/9/9.5.95)

Κρίση ως ισχυρή της Σύμβασης franchising της Ανώνυμης

Εταιρείας «Χυτήρογλου Α.Ε.» με την Ανώνυμη Εταιρεία «Εμπορικό Κέντρο Καλαμάτας Α.Ε. - Σπίτι, Γυναίκα, Παιδί».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα 612 του Υπουργείου Εμπορίου στις 22.12.1993, ώρα 13.00, με την εξής Σύνθεση:

Πρόεδρος ο Γεώργιος Σκουλούδης,

Τακτικά Μέλη οι Ιωάννης Δρυλλεράκης, Χαραλαμπία Σίμου, Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος, Παναγιώτης Αθανάσογλου.

Αναπληρωματικό Μέλος ο Γεώργιος Μέργος, και

Γραμματέας η Σταυρούλα Χαντζή.

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη δεν ήταν παρόντα λόγω κωλύματός τους.

Θέμα της Συνεδριάσεως ήταν η εξέταση της Αιτήσεως της Ανωνύμου Εταιρείας με την επωνυμία «Χυτήρογλου Α.Ε.» για παροχή σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 Ν. 703/1977 εξαιρέσεως από την απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 Ν. 703/1977 της από 29.10.1992 Συμβάσεως franchising (Σύμβαση παραχωρήσεως εκμεταλλεύσεως δικαιώματος σήματος και τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, καθώς και διανομής προϊόντων) της ως άνω Εταιρείας με την Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «Εμπορικό Κέντρο Καλαμάτας Α.Ε. - Σπίτι, Γυναίκα, Παιδί».

Κατά τη συζήτηση παρέστη η εταιρεία «Χυτήρογλου Α.Ε.» με τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Παναγιώτη Πανούρη.

Η Εταιρεία «Εμπορικό Κέντρο Καλαμάτας Α.Ε. - Σπίτι, Γυναίκα, Παιδί» δεν παρέστη.

Στην αρχή της συζητήσεως έλαβε το λόγο ο Γενικός Εισηγητής Ελευθέριος Θωμόπουλος ο οποίος ανέπτυξε την εισήγησή του. Ακολούθως έλαβαν το λόγο οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της εταιρείας «Χυτήρογλου Α.Ε.», οι οποίοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους και παρέσχον πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινήσεις σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής.

Στις 9.3.1994 η Επιτροπή συνήλθε σε Διάσκεψη, όπως ειδικότερα αναφέρεται στα οικεία πρακτικά, κατά την οποία, αφού έλαβε υπ' όψη τα στοιχεία του φακέλλου, την εισήγηση της Διευθύνσεως Ανταγωνισμού και τις απόψεις που διετύπωσε εγγράφως και προφορικώς κατά την συζήτηση της υποθέσεως η παρασταθείσα εταιρεία «Χυτήρογλου Α.Ε.».

Έκρινε τα εξής:

Ι. Η ανώνυμος εταιρεία με την επωνυμία «Χυτήρογλου Α.Ε.», η οποία εδρεύει στην Αθήνα, επί της οδού Μητροπόλεως αριθμός 49 και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Χαράλαμπο Χυτήρογλου, γνωστοποίησε στις 26.11.1992 στη Διεύθυνση Ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου την από 29.10.1992 «Σύμβαση Franchising (Σύμβαση παραχωρήσεως εκμεταλλεύσεως δικαιώματος σήματος και τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, καθώς και διανομής προϊόντων)» την οποία συνήψε με την Ανώνυμο Εταιρεία με την επωνυμία «Εμπορικό Κέντρο Καλαμάτας Α.Ε. - Σπίτι, Γυναίκα, Παιδί» και τον διακριτικό «Titanium Center», η οποία εδρεύει στην Καλαμάτα, επί της οδού Σιδηροδρομικού Σταθμού αριθμού 2 και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο αυτής Κωνσταντίνο Στ. Φιλιππόπουλο. Με αίτησή της προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού η εταιρεία «Χυτήρογλου Α.Ε.» ζήτησε σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του Ν. 703/1977 όπως η Επιτροπή με απόφασή της κρίνει την ως άνω Σύμβαση franchising ως ισχυρά.

ΙΙ. Με την Σύμβαση franchising (Σύμβαση παραχωρήσεως εκμεταλλεύσεως δικαιώματος σήματος και τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, καθώς και διανομής προϊόντων)» ο δικαιοπάροχος («Χυτήρογλου Α.Ε.») παραχωρεί στον δικαιοδόχο («Εμπορικό Κέντρο Καλαμάτας Α.Ε. - Σπίτι, Γυναίκα, Παιδί») για το Νομό Μεσσηνίας και για το διάστημα ισχύος της Συμβάσεως (5ετία) το αποκλειστικό δικαίωμα λιανικής πωλήσεως στο κατάστημά του επί της οδού Σιδηροδρομικού Σταθμού 3, στην Καλαμάτα, όλων των προϊόντων που ο δικαιοπάροχος εμπορεύεται ή μελλοντικά θα εμπορευθεί, δηλαδή υφασμάτων επιπλώσεων, κουρτινών, κρετόν, καλυμμάτων, κουρτινόξυλων κ.λπ. το δικαίωμα χρήσεως του διακριτικού τίτλου «Χυτήρογλου» ή/και «Χυτήρογλου International Exclusive», το δικαίωμα χρήσεως του σήματος «Χυτήρογλου» ή/και «Χυτήρογλου International Exclusive» επί των επωνύμων προϊόντων, τα οποία ο δικαιοπάροχος εμπορεύεται και την τεχνογνωσία που ο δικαιοπάροχος κατέχει και εμπορεύεται, υπό τους εξής, κυρίως, ειδικότερους όρους:

1) Προκειμένου περί προϊόντων, τα οποία προορίζονται για κάλυψη αναγκών επαγγελματικών χώρων οποιασδη-

ποτε μορφής και κατηγορίας, ο δικαιοπάροχος διατηρεί το δικαίωμα όπως απεριορίστως πωλεί και ο ίδιος κατ' ευθείαν στους ενδιαφερομένους, χωρίς εκ τούτου να γεννάται κανένα απολύτως δικαίωμα για τον δικαιοδόχο.

2) Τα υλικά συσκευασίας, περιτυλίγματος κ.λπ., τα οποία θα χρησιμοποιεί ο δικαιοδόχος θα είναι σύμφωνα με τις προδιαγραφές που έχει θέσει ο δικαιοπάροχος. Ο δικαιοπάροχος όμως δεν υποχρεούται να προμηθεύει τον δικαιοδόχο με τα υλικά αυτά. Ο τελευταίος θα τα προμηθεύεται με δική του ευθύνη.

3) Ρήτρες αποκλειστικότητας

α) Ο δικαιοπάροχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να μην πωλεί εντός της εδαφικής περιφέρειας του Νομού Μεσσηνίας προϊόντα του σε άλλες επιχειρήσεις λιανικής πωλήσεως.

β) Ο δικαιοδόχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να προμηθεύεται τα προϊόντα του αποκλειστικώς και μόνον από τον δικαιοπάροχο και να μην πωλεί καθ' οιονδήποτε τρόπο, ακόμη και μέσω τρίτων προσώπων άλλα προϊόντα από εκείνα του δικαιοπαρόχου.

γ) Ο δικαιοδόχος έχει την δυνατότητα να θέτει σε λειτουργία και άλλο κατάστημα εντός της εδαφικής περιφέρειας του Νομού Μεσσηνίας μόνον μετά από έγγραφη άδεια του δικαιοπαρόχου.

δ) Ο δικαιοδόχος δεν δικαιούται να διαθέτει τα προϊόντα του δικαιοπαρόχου σε χονδρεμπόρους προς μεταπώληση εντός ή εκτός της εδαφικής περιφέρειας του Νομού Μεσσηνίας. Με άλλα λόγια δικαιούται να τα διαθέτει μόνον σε τελικούς καταναλωτές.

ε) Ο δικαιοδόχος δεν έχει το δικαίωμα να πωλεί εκτός της εδαφικής του περιφέρειας, παραβιάζοντας έτσι την αποκλειστικότητα άλλων δικαιοδόχων.

4) Άλλες υποχρεώσεις του δικαιοδόχου

α) Ο δικαιοδόχος υποχρεούται να μην αποθηκεύει, έστω και προσωρινά, στο κατάστημά του οιοδήποτε άλλο εμπόρευμα εκτός από εκείνο που προμηθεύεται από τον δικαιοπάροχο.

β) Να μην κατασκευάζει με δικό του προσωπικό ή παραγγέλλοντας σε τρίτους είδη εν όλω ή εν μέρει όμοια με αυτά που θα προμηθεύεται και εμπορεύεται από τον δικαιοπάροχο.

γ) Να διατηρεί αποθηκευτικό χώρο επαρκή.

δ) Να έχει σε συνεχή λειτουργία το κατάστημά του.

ε) Με δικές τους δαπάνες να διαμορφώνει και διατηρεί το επί της οδού Σιδηροδρομικού Σταθμού αριθμ. 2 κατάστημά στου στην Καλαμάτα, κατά το πρότυπο που του υποδεικνύεται από τόν δικαιοπάροχο και να τοποθετεί και διατηρεί σε αυτό αποκλειστικά και μόνο επιγραφές και διαφημίσεις των προϊόντων του δικαιοπαρόχου.

Προς τον σκοπό διατηρήσεως του υψηλού επιπέδου εμφανίσεως του καταστήματος, η εξωτερική και εσωτερική διαμόρφωσή του θα ανανεώνεται σε εύλογα χρονικά διαστήματα βάσει των οδηγιών του δικαιοπαρόχου, προς τις οποίες ο δικαιοδόχος υποχρεούται να συμμορφώνεται.

Κάθε παράβαση από τον δικαιοδόχο των προδιαγραφών του δικαιοπαρόχου σε σχέση με την διαμόρφωση του καταστήματος αποτελεί λόγο καταγγελίας της συμβάσεως.

στ) Απαγορεύεται η τοποθέτηση ή διατήρηση σε χώρο εσωτερικό ή εξωτερικό του καταστήματος του δικαιοδόχου κάθε άλλης επιγραφής, διαφημίσεως, επωνυμίας ή διακριτικού τίτλου χωρίς την προηγούμενη έγγραφη άδεια του δικαιοπαρόχου.

ζ) Κάθε δαπάνη συντηρήσεως του καταστήματος του δικαιοδόχου (φωτισμός, ύδρευση, μισθοί προσωπικού, φόροι κ.λπ.) βαρύνουν αποκλειστικά και μόνο τον δικαιοδόχο.

η) Να δέχεται οποτεδήποτε τον έλεγχο του καταστήματός του καθώς και του βιβλίου αγορών και των λογιστικών βιβλίων του γενικώς από τον αρμόδιο υπάλληλο του δικαιοπαρόχου, ώστε να είναι δυνατή η εξακρίβωση και πιστοποίηση τηρήσεως εκ μέρους του των νομίμων και συμβατικών υποχρεώσεών του.

θ) Να διατηρεί κατάλληλο συνεργείο ραφής κουρτινών προς εξυπηρέτηση των πελατών του.

5) Χρήση επωνυμίας διακριτικού τίτλου και σήματος

α) Για το χρονικό διάστημα ισχύος της Συμβάσεως ο δικαιοπάροχος παρέχει στον δικαιοδόχο το αποκλειστικό δικαίωμα να κάνει χρήση της επωνυμίας της και του διακριτικού της τίτλου, ως επίσης και των καταχωρημένων σημάτων της επί των επωνύμων προϊόντων της, τα οποία ο δικαιοδόχος εμπορεύεται μέσω του ως άνω καταστήματος του εντός της εδαφικής περιφέρειας του Νομού Μεσσηνίας. Για την παραχώρηση της χρήσεως της επωνυμίας, του διακριτικού τίτλου και των σημάτων υπογράφεται μεταξύ δικαιοπαρόχου και δικαιοδόχου συμβολαιογραφική πράξη.

β) Ο δικαιοδόχος υποχρεούται να ειδοποιεί αμέσως τον δικαιοπάροχο σε οποιαδήποτε περίπτωση διαπιστώσει ότι τρίτος παραβιάζει τα δικαιώματα του δικαιοπαρόχου επί της επωνυμίας, του διακριτικού τίτλου και των σημάτων της και να του παρέχει την αναγκαία συνδρομή κατά την δικαστική επιδίωξη των δικαιωμάτων του.

6) Παραγγελίες προϊόντων

α) Ο δικαιοπάροχος υποχρεούται δειγματίζει στον δικαιοδόχο όλα τα είδη, τα οποία εμπορεύεται ανά εμπορική περίοδο.

β) Ο δικαιοδόχος υποχρεούται στην αρχή της εμπορικής περιόδου να παραγγείλει όλα τα σχέδια και είδη των συλλογών του δικαιοπαρόχου σύμφωνα με τον εκάστοτε τιμοκατάλογο χονδρικής πωλήσεως του δικαιοπαρόχου που ισχύει και για τους άλλους δικαιοδόχους. Τα δε εξαντλούμενα είδη κάθε συλλογής θα ανανεώνονται με νέες παραγγελίες.

γ) Ο δικαιοδόχος υποχρεούται να διατηρεί στο κατάστημά του επαρκείς ποσότητες των αντιπροσωπευτικώς παραγγελομένων ειδών και δείγματα της πλήρους συλλογής των ειδών του δικαιοπαρόχου.

δ) Οι παραγγελίες θα εκτελούνται από τον δικαιοπάροχο εντός του συμφωνημένου χρόνου σύμφωνα με τις δυνατότητές του, η παραγγελλομένη δε ποσότητα θα εξοφλείται εντός των χρονικών ορίων που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙ της Συμβάσεως.

ε) Για το πρώτο έτος ενάρξεως ισχύος της συμβάσεως, ο δικαιοδόχος εκτιμά και θεωρεί ως απόλυτα θεμιτή και δυνατή την αγορά προϊόντων από τον δικαιοπάροχο αξίας 60.000.000 δρχ. Το ποσόν του ετησίου κύκλου εργασιών θα αυξάνεται κατ' έτος κατά ποσοστό 10% το οποίο και τα δύο μέρη θεωρούν εφικτό και εύλογο.

Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί ο ανωτέρω συμφωνούμενος κύκλος εργασιών επί δύο συνεχή έτη, ο δικαιοπάροχος δικαιούται να καταγγείλει την σύμβαση, ο δε δικαιοδόχος υποχρεούται να του καταβάλει λόγω ποινικής ρήτρας, η οποία συμφωνείται από τώρα, το χονδρεμπορικό κέρδος που αντιστοιχεί στο μη πραγματοποιηθέν

ύψος πωλήσεων.

7) Ενδεικτικές τιμές

α) Ο δικαιοπάροχος καθορίζει ενδεικτικό πίνακα τιμών λιανικής πωλήσεως των προϊόντων της από τους δικαιοδόχους προς τους τελικούς καταναλωτές, με την υποχρέωση να ενημερώνει τον δικαιοδόχο περί επικειμένης αλλαγής των τιμών του τιμοκαταλόγου 30 ημέρες προ της αλλαγής αυτής.

Ο δικαιοδόχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις τιμές του τιμοκαταλόγου του δικαιοπαρόχου με δικαίωμα αποκλείσεως συν/πλην 5%.

Σε περίπτωση που ο δικαιοδόχος παραβαίνει τον προηγούμενο όρο, ο δικαιοπάροχος έχει δικαίωμα να απαιτήσει κάθε θετική ή αποθετική ζημιά.

β) Οι τιμές στις οποίες ο δικαιοπάροχος πωλεί τα προϊόντα του στον δικαιοδόχο, είναι τιμές παραδόσεως στην αποθήκη του δικαιοπαρόχου, τα δε έξοδα και ο κίνδυνος μεταφοράς των προϊόντων βαρύνουν τον δικαιοδόχο.

8) Τεχνική βοήθεια

Ο δικαιοπάροχος παρέχει στον δικαιούχο την εκάστοτε απαιτούμενη τεχνική βοήθεια όσον αφορά την έκθεση των ειδών του, την διαμόρφωση της προθήκης του καταστήματος, τον τρόπο προβολής των ειδών εντός και εκτός του καταστήματος, τις μεθόδους εμπορίας και διαθέσεως των προϊόντων, παρέχοντας, όταν τούτο απαιτείται συμβουλές και εκπαίδευση στο προσωπικό του δικαιοδόχου.

Σε σχέση με την εμφάνιση του καταστήματος και την προβολή των εμπορευμάτων ο δικαιοδόχος είναι υποχρεωμένος να συνεργάζεται με το αρχιτεκτονικό - τεχνικό γραφείο που της υποδεικνύει ο δικαιοπάροχος και να διαθέτει με δικά του έξοδα τα συνεργεία που απαιτούνται για την εκτέλεση των απαραιτήτων εργασιών.

9) Διαφήμιση

Ο δικαιοπάροχος αναλαμβάνει με δικά του έξοδα την διαφήμιση σε όλην την χώρα των προϊόντων, τα οποία εμπορεύεται.

10) Ρήτρα απαγορεύσεως ανταγωνισμού κατά την διάρκεια ισχύος της συμβάσεως

Η δικαιοδόχος εταιρεία απαγορεύεται να θέτει σε λειτουργία ή να διατηρεί είτε η ίδια είτε μέσω των συζύγων ή συγγενικών προσώπων των μετόχων της, ή μέσω άλλης εταιρείας στην οποία η ίδια ή τα ανωτέρω πρόσωπα συμμετέχουν, ανταγωνιστική επιχείρηση εντός ή εκτός των ορίων του Νομού Μεσσηνίας.

11) Λόγοι καταγγελίας της συμβάσεως

Εκτός των λόγων καταγγελίας που αναφέρθηκαν ανωτέρω σε σχέση με την διαμόρφωση του καταστήματος και τον ετήσιο κύκλο εργασιών [βλ. υπό II 4, ε) και 6, ε)] ο δικαιοπάροχος δικαιούται να καταγγείλει την Σύμβαση σε περίπτωση: α) καθυστερήσεως οποιασδήποτε πληρωμής και β) παραβάσεως οποιουδήποτε όρου της Συμβάσεως, της οποίας όλοι οι όροι θεωρούνται ουσιώδεις.

12) Συνέπειες καταγγελίας ή λήξεως της συμβάσεως

Από την ημερομηνία καταγγελίας ή λήξεως της Συμβάσεως ο δικαιοδόχος υποχρεούται αμέσως να αφαιρέσει από την πρόσοψη του καταστήματος την επιγραφή με τον διακριτικό τίτλο «Χυτήρογλου», να μην χρησιμοποιεί τον διακριτικό τίτλο ή τα σήματα του δικαιοπαρόχου και να εκποιήσει όλα τα εμπορεύματα εντός τεσσάρων (4) μηνών από της ως άνω ημερομηνίας.

13) Ρήτρα απαγορεύσεως ανταγωνισμού μετά την λύση της συμβάσεως

Μετά την καθ' οιονδήποτε τρόπο διακοπή της συνεργασίας και για διάστημα δύο (2) ετών ο δικαιοδόχος δεν θα χρησιμοποιεί το κατάστημά του για την εμπορία των εμπορευμάτων της Συμβάσεως. Σε αντίθετη περίπτωση καταπίπτει υπέρ του δικαιοπαρόχου ποινική ρήτρα δίκαιη και εύλογη, συμφωνούμενη από τώρα, ύψους 5.000.000 δρχ.

14) Εγγυητική Επιστολή

Προς τον σκοπό της τηρήσεως των όρων της Συμβάσεως και εξασφαλίσεως της πληρωμής των παραγγελομένων εμπορευμάτων ο δικαιοδόχος υποχρεούται να παραδώσει στον δικαιοπάροχο εγγυητική επιστολή αναγνωρισμένης στην Ελλάδα Τράπεζα ποσού 50.000.000 δρχ., 2ετούς (διετούς) διάρκειας, δια της οποίας η Τράπεζα θα εγγυάται προς τον δικαιοπάροχο την καλή εκτέλεση της παρούσης Συμβάσεως ειδικότερα δε την εμπρόθεσμη εξόφληση των διαφόρων πιστουμένων ποσών.

15) Επίλυση διαφορών

Κάθε διαφορά η οποία προκύπτει κατά την ερμηνεία ή εφαρμογή της παρούσας Συμβάσεως επιλύεται με διαιτησία στην Αθήνα από τρεις διαιτητές, του επιδιαιτητού διοριζομένου από τον Προϊστάμενο του Πρωτοδικείου Αθηνών, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων 847 ΚΠολΔ.

III. Το άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 703/1977 «περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού» ορίζει ότι «απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων,......, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού, ιδία αι συνιστάμεναι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β) τον περιορισμόν ή τον έλεγχον της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων, γ) την κατανομήν των αγορών......, στ) την καθιέρωσιν ενιαίων όρων πωλήσεως αγαθών ή παροχής υπηρεσιών. Στους ενιαίους όρους πωλήσεως περιλαμβάνονται η τιμή,...... και γενικά κάθε πρακτική, με την οποίαν επιδιώκεται η επιβολή ενιαίων τιμών στην πώληση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών......, θ) την καθ' οιονδήποτε τρόπον παρακώλυσιν της κυκλοφορίας των αγαθών,......».

Η παρ. 2 του άρθρου 1 Ν. 703/1977 ορίζει ότι: «οι κατά την προηγούμενη παράγραφο απαγορευμένες συμφωνίες και αποφάσεις είναι απόλυτα άκυρες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο......».

Η παρ. 3 του άρθρου 1 Ν. 703/1977 ορίζει ότι: «εμπίπτουσαι εις την παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου συμφωνίαι, ... δύνανται να κριθούν δι' αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού ως εν όλω ή εν μέρει ισχυραί, εφ' όσον πληρούν αθροιστικώς τας κάτωθι προϋποθέσεις: α) συμβάλλουν επί ευλόγω συμμετοχή των καταναλωτών εις την προκύπτουσαν ωφέλειαν, εις βελτίωσιν της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή εις προώθησιν της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, β) δεν επιβάλλουν εις τας οικείας επιχειρήσεις περιορισμούς πέραν των απολύτως αναγκαίων δια την πραγματοποίησιν των ανωτέρω σκοπών, και γ) δεν παρέχουν εις τας επιχειρήσεις ταύτας την δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού εις σημαντικό τμήμα της οικείας αγοράς».

Εξ άλλου σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 Ν. 703/1977 «η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι αποκλειστικώς αρμοδία προς εφαρμογήν του άρθρου 1 παρ. 3». Σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 2 «οσάκις η Επιτροπή Ανταγωνισμού εκδί-

δει απόφασιν περί εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3: α) καθορίζει τον χρόνον ενάρξεως ταύτης, ο οποίος εις ουδεμίαν περίπτωσιν δύναται να είναι προγενέστερος της γνωστοποιήσεως, β) καθορίζει την διάρκειαν ισχύος ταύτης και γ) δύναται να εξαρτά ταύτην εκ προϋποθέσεων και βαρών. Τέλος σύμφωνα με το άρθρο 21 του αυτού νόμου «1) αι υπό του άρθρου 1 παρ. 1 προβλεπόμεναι συμφωνίαι,......, αι πραγματοποιούμεναι μετά την θέσιν εν ισχύι του παρόντος νόμου, δέον να γνωστοποιώνται υπό των συμπραττουσών επιχειρήσεων...... εις την Υπηρεσίαν προστασίας ανταγωνισμού εντός 30 ημερών από της συνάψεως, λήψεως ή τελέσεώς των. 2) Η παράλειψις της κατά τα ανωτέρω γνωστοποιήσεως συνεπάγεται εις βάρος εκάστης των συμπραττουσών και παραλειψασών την γνωστοποίησιν επιχειρήσεων: α) οριστικήν αδυναμίαν εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3, και β) επιβολήν προστίμου από 5.000.000 μέχρι 30.000.000 δραχμές».

IV. Οι συμβάσεις franchising αποτελούν μορφή συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων ολοένα και περισσότερον απαντωμένη στην σύγχρονη οικονομική ζωή.

Με την σύμβαση franchising ο δικαιοπάροχος παρέχει στον δικαιοδόχο έναντι αμέσου ή εμμέσου οικονομικού ανταλλάγματος, το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το λεγόμενο franchise, δηλ. το σύνολο δικαιωμάτων του βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως λ.χ. εμπορική επωνυμία, διακριτικά γνωρίσματα, σήματα, πρότυπα χρήσεως, σχέδια, δικαιώματα copyright, τεχνογνωσίες ή διπλώματα ευρεσιτεχνίας, με σκοπό την κατασκευή και πώληση προϊόντων ή πώληση προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών στον τελικό καταναλωτή (βλ. και ΔΕΚ, Υπόθεση Pronuptia, Συλλογή 1986, σελ. 353 επ. 381, Κανονισμός Επιτροπής ΕΟΚ αριθμ. 4087/1988 της 30.11.1988 «για την εφαρμογή του άρθρου 85 παρ. 3 Σ.ΕΚ. σε κατηγορίες συμφωνιών franchise», ΕΕ 28.12.1980 L 359/46 επ.).

Στην πράξη γίνεται συχνά διάκριση μεταξύ συμβάσεων franchising παραγωγής (βιομηχανικό franchising), συμβάσεων franchising διανομής (εμπορικό franchising) και συμβάσεων franchising παροχής υπηρεσιών (βλ. ό.π.). Η σύμβαση franchising διακρίνεται από άλλες μορφές συνεργασσίας μεταξύ ανεξαρτήτων επιχειρήσεων, όπως η σύμβαση αποκλειστικής προμήθειας ή αποκλειστικής ή επιλεκτικής διανομής. Αν και εμφανίζουν κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ τους, αποτελούν μικτές συμβάσεις, ο προέχων χαρακτήρας των οποίων καθορίζει και το είδος τους. Η σύμβαση franchising αν και συχνά συνδυάζεται με την προμήθεια αγαθών, βασικά στοχεύει στην παροχή τεχνογνωσίας, χορήγηση σημάτων, μέσων οργανώσεως και διοικήσεως της επιχειρήσεως, εκμετάλλευση φήμης και πελατείας και λειτουργία κάτω από το γενικότερο όνομα του δικαιοπαρόχου και ό,τι αυτό εγγυάται. Η σύμβαση διανομής, αν και συνδυάζεται με την χρήση σημάτων και την προμήθεια αγαθών, βασικά αποσκοπεί στην διασφάλιση ενός μονίμου δικτύου διοχετεύσεως των προϊόντων στην αγορά και παροχής υπηρεσιών εξυπηρετήσεως των πελατών. Τέλος η σύμβαση προμηθείας, αν και περιλαμβάνει συχνά χρήση σημάτων, ιδίως όταν έχει μακρά διάρκεια, αποβλέπει βασικά στην αγορά προς μεταπώληση αγαθών, ενώ όλα τα λοιπά στοιχεία είναι παρακολουθηματικά.

Με το σύστημα διανομής franchising το οποίο αποσκοπεί να εξασφαλίσει την ενιαία εμφάνιση προς τα έξω, ενώ ταυτοχρόνως οι συμβαλλόμενοι είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους επιχειρήσεις, ο δικαιοπάροχος αξιοποιεί οικονομικώς δικαιώματά του, εμπορικές μεθόδους και γνώσεις του, χωρίς να διαθέσει ίδια κεφάλαια προς δημιουργία νέων οικονομικών μονάδων. Από την άλλη πλευρά, ανεξάρτητοι έμποροι που δεν διαθέτουν τα αντίστοιχα δικαιώματα βιομηχανικής κ.λπ. ιδιοκτησίας ούτε εμπορικές μεθόδους προβολής και προωθήσεως των εμπορευμάτων τους κ.λπ. έχουν την δυνατότητα να ωφεληθούν από τις γνώσεις που τους παραχωρούνται από τον δικαιοπάροχο και την καλή φήμη του και να αποκτήσουν πλεονεκτήματα έναντι των ανταγωνιστών τους.

Ένα τέτοιο σύστημα που επιτρέπει στον δικαιοπάροχο να αποκομίσει όφελος από την επιτυχία του, δεν θίγει αυτό καθεαυτό τον ανταγωνισμό. Για να μπορέσει δε να λειτουργήσει, πρέπει να συντρέχουν δύο προϋποθέσεις: Πρώτον, δεν πρέπει ο δικαιοπάροχος να κινδυνεύει να αποκομίσουν όφελος οι ανταγωνιστές του, έστω και εμμέσως, από την γνωστοποίηση των εμπορικών του μεθόδων και λοιπών γνώσεων από δικαιοδόχο. Δεύτερον ο δικαιοπάροχος πρέπει να μπορεί να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διαφυλάξει την ταυτότητα και την φήμη του δικτύου που συμβολίζεται με την εμπορική επωνυμία, το διακριτικό γνώρισμα και το σήμα.

Η συμφωνία μιας συμβάσεως franchising διανομής με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977, όπως η κρινομένη, δεν μπορεί να εκτιμηθεί αφηρημένως, αλλά εξαρτάται από τις ρήτρες που περιέχονται στην σύμβαση αυτή. Οι ρήτρες, οι οποίες αποσκοπούν στο να κατοχυρώσουν τις δύο προαναφερθείσες προϋποθέσεις λειτουργίας του συστήματος (προστασία των εμπορικών μεθόδων και λοιπών γνώσεων από τους ανταγωνιστές και οργάνωση του απαραίτητου ελέγχου για την διαφύξη της ταυτότητας και της καλής φήμης του δικτύου), δεν συνιστούν περιορισμούς του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977. Άλλες ρήτρες, οι οποίες δεν αποσκοπούν στην κατοχύρωση των δύο προαναφερθεισών προϋποθέσεων, όπως λ.χ. οι ρήτρες αποκλειστικής προμήθειας, εδαφικής προστασίας (καταμερισμού αγορών) και καθορισμού ενιαίων τιμών πωλήσεως δεν είναι κατ' αρχήν απαραίτητες για την λειτουργία του συστήματος franchising και επομένως συνιστούν περιορισμούς του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977. Τούτο δεν αποκλείει την δυνατότητα, στην συγκεκριμένη περίπτωση να δοθεί εξαίρεση και στις ρήτρες αυτές βάσει του άρθρου 1 παρ. 3 του Ν. 703/1977, εφόσον βεβαίως πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής.

V. Σχετική αγορά.

Η κρινομένη συμφωνία franchising αφορά μεγάλο αριθμό προϊόντων (37 κατηγορίες που η κάθε μία αντιστοιχεί σε μία δασμολογική κλάση), τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα αναγκών επιπλώσεως (υφάσματα επιπλώσεων, κουρτίνες, κρετόν, καλύμματα, κουρτινόξυλα) και εισάγονται από τον δικαιοπάροχο «Χυτήρογλου Α.Ε.» από το εξωτερικό. Στην ελληνική αγορά υφίστανται πέρα της Εταιρείας «Χυτήρογλου Α.Ε.» πολλές ομοειδείς επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων υπάρχει ανταγωνισμός. Η κρινόμενη συμφωνία αφορά γεωγραφικώς τον Νομό Μεσσηνίας. Το μερίδιο αγοράς του δικαιοπαρόχου στην ελληνική αγορά εξετιμήθη ότι ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 5% - 7%. Ο δικαιοπάροχος δεν διαθέτει κατάστημα λιανικής πωλήσεως των εμπορευμάτων του στον Νομό Μεσσηνίας, πρέπει όμως να θεωρηθεί ως δυνητικός ανταγωνιστής του δικαιοδόχου λόγω του ότι κατέχει την σχετική τε-

χνογνωσία και διαθέτει την απαιτούμενη οικονομική ισχύ και επομένως είναι σε θέση ανά πάσα στιγμή να ανοίξει τέτοιο κατάστημα στον Νομό Μεσσηνίας.

VI. Με την εισήγησή της η Διεύθυνση Ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου εθεώρησε ορθώς ότι δεν περιορίζουν τον ανταγωνισμό οι κάτωθι όροι της κρινόμενης Συμβάσεως franchising:

1. Η υποχρέωση του δικαιοπαρόχου να παρέχει τεχνική βοήθεια στον δικαιοδόχο, κυρίως στην εγκατάσταση, διαρρύθμιση του καταστήματος, στην διαφήμιση, στην κατάρτιση του προσωπικού και στην ανάπτυξη των εμπορικών μεθόδων.

2. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να χρησιμοποιεί τις εμπορικές μεθόδους που υποδεικνύονται από τον δικαιοπάροχο, καθώς επίσης και την τεχνογνωσία και την πείρα του.

3. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να υπογράφει συμβολαιογραφική πράξη για την χρήση της επωνυμίας, του διακριτικού τίτλου και του σήματος του δικαιοπαρόχου, ως επίσης και την αναγνώριση των δικαιωμάτων του δικαιοπαρόχου επ' αυτών και την προστασία αυτών από προσβολές τρίτων.

4. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να τοποθετεί και διατηρεί τις επιγραφές και διαφημίσεις των προϊόντων του δικαιοπαρόχου και η απαγόρευση τοποθετήσεως κάθε άλλης επιγραφής, σήματος και επωνυμίας ή διακριτικού τίτλου που δεν θα έχει την έγγραφη άδεια του δικαιοπαρόχου.

5. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην κατασκευάζει, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, προϊόντα όμοια εν όλω ή εν μέρει με αυτά του δικαιοπαρόχου.

6. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να μη διαθέτει οποιοδήποτε άλλο εμπόρευμα έστω και προσωρινά.

7. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να χρησιμοποιεί υλικά συσκευασίας που η ποιότητά τους έχει εγκριθεί από τον δικαιοπάροχο.

8. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να διατηρεί με δικές του δαπάνες συνεργείο ραφής κουρτινών.

Όλοι οι παραπάνω όροι πράγματι δεν προσκρούουν στο άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977, διότι είτε αφορούν αυτή καθ' εαυτή την ουσία του franchising (παροχή στον δικαιοδόχο έναντι ανταλλάγματος συνόλου δικαιωμάτων του δικαιοπαρόχου) με παράλληλη εξασφάλιση των συμβαλλομένων ότι δεν θα ανταγωνίζονται ο ένας τον άλλον, είτε έχουν ως στόχο να εξασφαλίσουν τον αναγκαίο έλεγχο για την διαφύλαξη της ταυτότητας και φήμης του δικτύου.

Στην ίδια κατηγορία εμπίπτουν και οι εξής ακόμη όροι της συμβάσεως, οι οποίοι δεν αναφέρονται ρητώς στην Εισήγηση της Διευθύνσεως Ανταγωνισμού:

9. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να διαμορφώσει υπό τις οδηγίες του δικαιοπαρόχου όχι οποιοδήποτε κατάστημα, αλλά το συγκεκριμένο επί της οδού Σιδηροδρομικού Σταθμού 3 στην Καλαμάτα, ως επίσης και η δέσμευση του δικαιοδόχου να μην μπορεί να θέσει σε λειτουργία άλλο κατάστημα εντός του Νομού Μεσσηνίας παρά μόνον μετά από (έγγραφη) άδεια του δικαιοπαρόχου. Οι περιορισμοί αυτοί πρέπει να γίνουν δεκτοί, διότι η επιλογή της θέσεως του καταστήματος μπορεί να επηρεάσει την καλή φήμη του δικτύου.

10. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην αποθηκεύει, έστω και προσωρινά στα κατάστημά του οιοδήποτε άλλο εμπόρευμα εκτός από εκείνο που προμηθεύεται από τον δικαιοπάροχο. Ο όρος αυτός εξασφαλίζει τον όρο περί υποχρεώσεως μη κατασκευής προϊόντων ομοίων προς αυτά του δικαιοπαρόχου.

11. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να έχει σε συνεχή λειτουργία το κατάστημά του [βλ. ανωτέρω ΙΙ, 4), δ]. Ο όρος αυτός αποβλέπει στην προστασία της φήμης του δικαιοπαρόχου.

Τέλος διάφοροι άλλοι όροι, όπως λ.χ. (12) η υποχρέωση του δικαιοπαρόχου να δειγματίζει στον δικαιοδόχο όλα τα είδη που εμπορεύεται ανά εμπορική περίοδο, η υποχρέωση του δικαιοδόχου να παραγγέλει στην αρχή της περιόδου κ.λπ. [βλ. αναλυτικά ΙΙ, 6), α) έως δ)], ο προσδιορισμός ότι οι τιμές, στις οποίες πωλεί τα προϊόντα του ο δικαιοπάροχος είναι τιμές παραδόσεως στην αποθήκη του δικαιοπαρόχου, τα της διαφημίσεως, τα των λόγων καταγγελίας της συμβάσεως, εγγυητικής επιστολής και επιλύσεως διαφορών, αφορούν συνήθεις όρους εμπορικών συμβάσεων, οι οποίοι ως εκ της φύσεώς τους είναι ουδέτεροι, δηλ. δεν έχουν επίδραση επί του ανταγωνισμού.

Με την ίδια εισήγησή της η Διεύθυνση Ανταγωνισμού θεωρεί αντιθέτως ότι περιορίζουν τον ανταγωνισμό οι κάτωθι όροι της συμβάσεως, για τους οποίους μάλιστα υποστηρίζει την άποψη ότι δεν μπορεί να δοθεί εξαίρεση κατ' άρθρο 1 παρ. 3 του Ν. 703/1977:

13. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να προμηθεύεται τα προϊόντα του αποκλειστικώς και μόνον από τον δικαιοπάροχο, πράγμα το οποίο συνεπάγεται και το ότι ο δικαιοδόχος δεν μπορεί να προμηθεύεται τα προϊόντα αυτά από άλλους δικαιοδόχους.

14. Ο δικαιοδόχος δεν έχει το δικαίωμα να πωλεί εκτός της εδαφικής του περιφέρειας («εδαφική ρήτρα»).

15. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να πωλεί τα προϊόντα του δικαιοπαρόχου μόνον σε τελικούς καταναλωτές και όχι σε χονδρεμπόρους.

16. Η απαγόρευση στον δικαιοδόχο να πωλεί σε επαγγελματικούς χώρους.

17. Η απαγόρευση στον δικαιοδόχο να θέτει σε λειτουργία ή να διατηρεί ο ίδιος ανταγωνιστική προς τον δικαιοπάροχο επιχείρηση εντός ή εκτός των ορίων του Νομού Μεσσηνίας.

18. Η απαγόρευση στον δικαιοδόχο να θέτει σε λειτουργία ή να διατηρεί μέσω συζύγων ή συγγενικών προσώπων των μετόχων της ανταγωνιστικής προς τον δικαιοπάροχο επιχείρηση εντός ή εκτός των ορίων του Νομού Μεσσηνίας.

19. Η απαγόρευση στον δικαιοδόχο να θέτει σε λειτουργία ή να διατηρεί μέσω Εταιρείας, στην οποία συμμετέχει ο ίδιος ή τα προαναφερθέντα πρόσωπα, ανταγωνιστική προς τον δικαιοπάροχο επιχείρηση εντός ή εκτός των ορίων του Νομού Μεσσηνίας.

20. Η απαγόρευση στον δικαιοδόχο να ανταγωνίζεται τον δικαιοπάροχο μέσω του συγκεκριμένου καταστήματός του για διάστημα δύο (2) ετών μετά την διακοπή της συνεργασίας.

21. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να πραγματοποιήσει κατά το πρώτο έτος της συνεργασίας αγορές ύψους 60.000.000 δρχ., αυξανόμενες κατ' έτος κατά ποσοστό 10%, σε συνδυασμό με το δικαίωμα του δικαιοπαρόχου να καταγγείλει την σύμβαση, εάν δεν επιτευχθεί ο ανωτέρω στόχος και να ζητήσει από τον δικαιοδόχο ποινική ρήτρα ίση με το χονδρεμπορικό κέρδος που αντιστοιχεί στο μη πραγματοποιηθέν ύψος πωλήσεως.

22. Η υποχρέωση του δικαιοδόχου να τηρεί τις ενδεικτικές τιμές του τιμοκαταλόγου του δικαιοπαρόχου (με δικαίωμα αποκλείσεως συν/πλην 5% σε συνδυασμό με το δικαίωμα του δικαιοπαρόχου να απαιτήσει επί παραβάσεως κάθε θετική ή αποθετική ζημία.

Η αιτούσα Εταιρεία «Χυτήρογλου Α.Ε.» παραιτήθηκε κατά την προφορική διαδικασία, αλλά και με το υπόμνημα και το υπόμνημα - προσθήκη, τα οποία υπέβαλε, από τους εξής όρους:

α) Από το δικαίωμά της να ζητήσει αποζημίωση («ποινική ρήτρα») σε περίπτωση που ο δικαιοδόχος δεν πραγματοποιήσει τους συμφωνουμένους στόχους για ελάχιστο κύκλο εργασιών, διατηρεί όμως το δικαίωμά της καταγγελίας της συμβάσεως λόγω μη επιτεύξεως αυτών των στόχων [πρβλ. ανωτέρω (21)].

β) Από το δικαίωμά της να ζητήσει αποζημίωση («θετική ή αποθετική ζημία») σε περίπτωση μη τηρήσεως των ενδεικτικών τιμών του τιμοκαταλόγου λιανικής πωλήσεως [πρβλ. ανωτέρω (22)].

γ) Τέλος περιόρισε το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο απαγορεύεται στον δικαιοδόχο να ανταγωνίζεται τον δικαιοπάροχο μετά την λύση της συμβάσεως από δύο (2) έτη σε ένα (1) έτος [πρβλ. ανωτέρω (20)].

VII. Κατόπιν της παραιτήσεως του δικαιοπαρόχου από τους προαναφερθέντες όρους της συμβάσεως η Επιτροπή έκρινε ως κατωτέρω υπό το πρίσμα του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977 τους απομείναντες ως άνω όρους υπ' αριθμ. VI, (13), (14), (15), (16), (17), (18) και (19).

Προηγουμένως πρέπει να επισημανθούν τρία θέματα: Πρώτον, ότι μετά την παραίτηση του δικαιοπαρόχου από το δικαίωμά του να ζητήσει αποζημίωση σε περίπτωση μη τηρήσεως των ενδεικτικών τιμών του τιμοκαταλόγου λιανικής πωλήσεως, οι τιμές αυτές διατηρούν πράγματι τον χαρακτήρα τους ως ενδεικτικές τιμές, άλλως θα είχαν τον χαρακτήρα υποχρεωτικών τιμών. Σε περίπτωση όμως δημιουργίας δικτύου από τον δικαιοπάροχο και σε άλλες πόλεις της Ελλάδος, ιδίως γειτονικές προς τον Νομό Μεσσηνίας, θα μπορούσε να τεθεί θέμα δημιουργίας εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ του δικαιοπαρόχου και των δικαιοδόχων ή μεταξύ των δικαιοδόχων ως προς την τήρηση των τιμών αυτών. Για την πιθανή αυτή μελλοντική περίπτωση, πρέπει να διασφαλισθεί ότι η Διεύθυνση Ανταγωνισμού θα παρακολουθεί τη σχετική πρακτική των εμπλεκομένων επιχειρήσεων.

Δεύτερον, ότι η απαγόρευση στον δικαιοδόχο να ανταγωνίζεται τον δικαιοπάροχο επί δύο (2) έτη μετά την λύση της συνεργασίας τους περιόριζε στην συγκεκριμένη περίπτωση υπερβολικά τον ανταγωνισμό, ενώ αντίθετα το ένα (1) έτος κρίνεται ως εύλογος χρόνος.

Τρίτον, μετά την παραίτηση του δικαιοπαρόχου από το αρχικώς προβλεπόμενο δικαίωμά του να ζητήσει αποζημίωση («ποινική ρήτρα») σε περίπτωση που ο δικαιοδόχος δεν πραγματοποιήσει τους συμφωνουμένους όρους για ελάχιστο κύκλο εργασιών, ο δικαιοπάροχος διατηρεί το δικαίωμά του της καταγγελίας της συμβάσεως λόγω μη επιτεύξεως αυτών των στόχων. Το δικαίωμα όμως αυτό είναι φυσικό ότι πρέπει να ασκείται μέσα στα πλαίσια των νόμων.

Εν όψει των ανωτέρω η Επιτροπή εθεώρησε ότι:

Σε σχέση με τους επαγγελματικούς χώρους (λ.χ. ξενοδοχειακές μονάδες εστιατόρια κ.λπ. [βλ. ανωτέρω VI,(16) και II, 1] η μεταξύ των μερών συμφωνία προβλέπει - αντίθετα με όσα, προφανώς εκ παραδρομής, ισχυρίζεται η Υπηρεσία - ότι ο δικαιοπάροχος έχει το δικαίωμα να πωλεί και αυτός στους ενδιαφερομένους, παραλλήλως προς τον δικαιοδόχο. Επομένως όχι μόνον δεν περιορίζεται ο ανταγωνισμός μεταξύ τους, αλλα' αντιθέτως επιτείνεται.

Η απαγόρευση πωλήσεως σε χονδρεμπόρους [βλ. ανωτέρω VI, (15)] είναι σύμφυτη με την έννοια του franchising, αφού στον τύπο αυτόν συμβάσεως εξ ορισμού συμφωνείται ότι ο δικαιοπάροχος θα πωλεί μόνον σε τελικούς καταναλωτές.

Η απαγόρευση στον δικαιοδόχο να ανταγωνίζεται τον δικαιοπάροχο, είτε ο ίδιος ως φυσικό πρόσωπο, είτε μέσω εταιρειών, τις οποίες αυτός ελέγχει, ανοίγοντας άλλα καταστήματα [βλ. ανωτέρω VI, (17) και (19)], είναι σύμφωνη με την διάταξη 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977, διότι είναι απαραίτητη για την ομαλή λειτουργία του franchising.

Η απαγόρευση σε συζύγους και συγγενικά πρόσωπα να ασκούν ανταγωνιστική δραστηριότητα προς τον δικαιοπάροχο είτε τα ίδια είτε μέσω εταιρειών, τις οποίες αυτά ελέγχουν, είτε εντός είτε εκτός της εδαφικής περιφέρειας του Νομού Μεσσηνίας [βλ. ανωτέρω VI, (18), (19)], δεν είναι απαραίτητη, όπως είναι έτσι απόλυτα διατυπωμένη, για την λειτουργία της συγκεκριμένης συμβάσεως franchising. Τούτο διότι σύζυγος και συγγενικά πρόσωπα είναι δυνατόν να ασκούν αυτοτελή, ανεξάρτητη και ανταγωνιστική επιχείρηση, χωρίς εξ ορισμού να είναι ενεργούμενα του δικαιοδόχου και αχυράνθρωποι. Ένας τέτοιος όρος επομένως που περιορίζει την προσωπική ελευθερία και τον ανταγωνισμό με την παραπάνω έννοια δεν είναι συμβατός με το άρθρο 1 παρ. 1 του νόμου.

Αντίθετα μια ρήτρα που θα απαγόρευε στον δικαιοδόχο την άσκηση ανταγωνιστικής δραστηριότητας είτε αμέσως είτε εμμέσως μέσω παρενθέτων προσώπων (αχυρανθρώπων), θα ήταν έγκυρη και δεν θα αντέκειτο στο άρθρο 1 παρ. 1, καθ' όσον αποβλέπει στην εξασφάλιση του δικαιοπαρόχου, ο οποίος παρέχει την τεχνογνωσία του στον δικαιοδόχο, από τον κίνδυνο να περιέλθει η τεχνογνωσία αυτή στους ανταγωνιστές του. Κατά συνέπειαν η κρινόμενη σύμβαση franchising είναι σε θέση να εγκριθεί, υπό τον όρο ότι θα διαγραφεί η ρήτρα περί συζύγου και συγγενικών προσώπων. Εναπόκειται στον δικαιοπάροχο να κρίνει την σκοπιμότητα του να περιλάβει στην συμφωνία ρήτρα, με την οποία θα απαγορεύει στον δικαιοδόχο την άσκηση ανταγωνιστικής δραστηριότητας είτε αμέσως είτε εμμέσως μέσω παρενθέτων προσώπων, οφείλει όμως στην περίπτωση αυτήν να γνωρίσει τούτο στην Υπηρεσία.

Η ρήτρα αποκλειστικής προμήθειας από τον δικαιοπάροχο [βλ. ανωτέρω VI, (13)] περιορίζει τις επιχειρηματικές αποφάσεις του δικαιοδόχου ως προς την πηγή, από την οποία θα προμηθευθεί τα εμπορεύματά του (εμπορεύματα της Συμβάσεως). Από την άλλη πλευρά ο δικαιοπάροχος έχει μέσα στο πλαίσιο της Συμβάσεως franchising την θεμιτή απαίτηση να ελέγχει την προσφορά εμπορευμάτων από τον δικαιοδόχο, ώστε ο καταναλωτής να βρίσκει σε κάθε δικαιοδόχο εμπορεύματα της ίδιας ποιότητας. Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις, όπως στην συγκεκριμένη, μπορεί να μην είναι δυνατό να καθορισθούν αντικειμενικοί κανόνες ποιότητας (αντικειμενικές ποιοτικές προδιαγραφές). Η ρήτρα αυτή πρέπει, υπό τις περιστάσεις αυτές, να θεωρηθεί ως απαραίτητη για την προστασία της καλής φήμης του δικτύου. Δεν μπορεί πάντως να καταλήγει στο να εμποδίζει τον δικαιοδόχο να προμηθεύεται

αυτά τα προϊόντα από άλλους δικαιοδόχους. Στην κρινομένη περίπτωση η ως άνω ρήτρα αποκλειστικής προμήθειας εμπεριέχει και αυτόν τον τελευταίο περιορισμό. Ο περιορισμός αυτός προσκρούει στο άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977 και επομένως απαγορεύεται. Απομένει να ελεγχθεί, κατά πόσον είναι δυνατή η παροχή εξαιρέσεως σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ίδιου νόμου.

Η κρινόμενη Σύμβαση franchising περιέχει και εδαφική ρήτρα, δηλαδή ρήτρα βάσει της οποίας ο δικαιούχος δεν έχει το δικαίωμα να πωλεί εκτός της εδαφικής του περιφέρειας, είτε ανοίγοντας άλλο κατάστημα είτε πωλώντας σε άλλους δικαιοδόχους [βλ. ανωτέρω VI, (14)]. Η ρήτρα αυτή σε συνδυασμό με την υποχρέωση του δικαιοπαρόχου να μη πωλεί εντός της εδαφικής περιφέρειας του Νομού Μεσσηνίας προϊόντα του σε άλλες επιχειρήσεις λιανικής πωλήσεως, έχει ως συνέπεια τον καταμερισμό των αγορών μεταξύ δικαιοπαρόχου και δικαιοδόχου ή μεταξύ δικαιοδόχων, πράγμα το οποίο συνιστά περιορισμό του ανταγωνισμού υπό την έννοια του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977. Απομένει να ελεγχθεί, κατά πόσον είναι δυνατή η παροχή εξαιρέσεως σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ίδιου νόμου.

VIII. Μετά την διαπίστωση ότι δύο ρήτρες προσκρούουν στο άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977, ήτοι η ρήτρα, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται στον δικαιοδόχο να προμηθεύεται τα εμπορεύματα της Συμβάσεως από άλλους δικαιοδόχους, και η ρήτρα εδαφικής προστασίας, απομένει να ελεγχθεί, κατά πόσον η κρινόμενη Σύμβαση franchising μπορεί να τύχει εξαιρέσεως στο πλαίσιο του άρθρου 1 παρ. 3 του νόμου.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι προϋποθέσεις της παραπάνω διατάξεως πληρούνται. Η κρινόμενη σύμβαση franchising είναι σύμβαση franchising διανομής και συμβάλλει στην βελτίωση της διανομής προϊόντων. Ο δικαιοπάροχος αξιοποιεί οικονομικώς δικαιώματά του (επωνυμία, διακριτικός τίτλος και σήμα), εμπορικές μεθόδους και γνώσεις του, χωρίς να διαθέσει ίδια κεφάλαια προς δημιουργία νέου καταστήματος στον Νομό Μεσσηνίας. Τα ποσοστά επί του κύκλου εργασιών του δικαιοδόχου, τα οποία θα εισπράξει, αποτελούν το οικονομικό του αντάλλαγμα. Από την άλλη πλευρά η δικαιοδόχος ανώνυμος εταιρεία, η οποία είναι ανεξάρτητη οικονομική μονάδα σε σχέση με τον δικαιοπάροχο, αποκτά την δυνατότητα να ωφεληθεί από την καλή φήμη του δικαιοπαρόχου –φήμη που συμβολίζεται με την επωνυμία, τον διακριτικό τίτλο και το σήμα του δικαιοπαρόχου– ως επίσης και από την τεχνογνωσία του δικαιοπαρόχου αναφορικά με την παρουσίαση του καταστήματος, την προβολή των εμπορευμάτων, τις εμπορικές μεθόδους κ.λπ., και έτσι αποκτά περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας, από όσες θα είχε χωρίς την πείρα και βοήθεια του δικαιοπαρόχου. Με τον τρόπο αυτόν αποκτά την δυνατότητα να ανταγωνίζεται αποτελεσματικότερα τους ανταγωνιστές της. Εξ άλλου η δημιουργία του δικτύου franchising αυξάνει τον οριζόντιο ανταγωνισμό, δηλαδή τον ανταγωνισμό ανάμεσα στο δίκτυο και άλλες ομοειδείς επιχειρήσεις.

Στην προκύπτουσα ωφέλεια έχουν εύλογη συμμετοχή και οι καταναλωτές. Οι συμβάσεις franchising διανομής συνδυάζουν το πλεονέκτημα του ομοιόμορφου δικτύου με την δραστηριοποίηση εμπόρων που ενδιαφέρονται προσωπικά για την αποδοτική λειτουργία των επιχειρήσεών τους. Η ομοιογένεια (ενιαία εμφάνιση προς τα έξω) του δικτύου, η οποία στηρίζεται στον συνεχή έλεγχο του δικαιοπαρόχου επί του δικαιοδόχου για την κατοχύρωση της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου, εξασφαλίζει στον καταναλωτή σταθερή ποιότητα στα προϊόντα που προσφέρει το δίκτυο. Εξ άλλου ο καταναλωτής ωφελείται και από τον αυξημένο ανταγωνισμό ανάμεσα στο δίκτυο και τις υπόλοιπες ομοειδείς επιχειρήσεις του κλάδου.

Οι περιορισμοί που η κρινόμενη σύμβαση franchising επιβάλλει στους συμβαλλομένους είναι απολύτως αναγκαίοι για την πραγματοποίηση των ανωτέρω σκοπών. Όπως ήδη εξετέθη, οι περιορισμοί αυτοί προβλέπουν πρώτον στην εξασφάλιση των συμβαλλομένων (δικαιοπαρόχου και δικαιοδόχου) ότι δεν θα ανταγωνίζονται ο ένας τον άλλον, δεύτερον στην εξασφάλιση του δικαιοπαρόχου ότι η τεχνογνωσία που παρέχει στον δικαιοδόχο δεν θα περιέλθει εις γνώση των ανταγωνιστών του και τρίτον στην διασφάλιση της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου.

Η εδαφική προστασία δημιουργεί βεβαίως καταμερισμό των αγορών και επομένως περιορίζει τον ανταγωνισμό μεταξύ του δικαιοπαρόχου και του δικαιοδόχου εντός του δικτύου. Τούτο όμως είναι αναγκαίο για να πεισθεί ο δικαιοδόχος να αναλάβει τον κίνδυνο εντασσόμενος στο δίκτυο, να προβεί σε δικές του σχετικά υψηλές επενδύσεις (δαπάνες διαμορφώσεως του καταστήματος κατά το πρότυπο που του υποδεικνύει ο δικαιοπάροχος, ελάχιστος κύκλος εργασιών αυξανόμενος κατ' έτος κατά 10%). Χωρίς δηλαδή την εξασφάλιση ότι το εμπόριό του θα είναι αποδοτικό, ίσως δεν θα ανελάμβανε τον κίνδυνο αυτόν.

Με τον περιορισμό όμως αυτόν δεν παρέχεται στους συμβαλλομένους η δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της οικείας αγοράς, αφού το μερίδιο τους στην αγορά είναι σχετικά μικρό (5%-7%) και επομένως υπάρχει αρκετός ανταγωνισμός με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις του αυτού κλάδου.

Αντίθετα η ρήτρα, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται στον δικαιοδόχο να προμηθεύεται, όταν κρίνει τούτο αναγκαίο, τα προϊόντα της συμβάσεως από άλλους δικαιοδόχους περιορίζει υπερβολικά την επιχειρηματική ελευθερία του δικαιοδόχου και επομένως και τον ανταγωνισμό, εν πάση δε περιπτώσει δεν είναι αναγκαία για την ομαλή λειτουργία του δικτύου, και συγκεκριμμένα για την εξασφάλιση του δικαιοπαρόχου ότι τα πωλούμενα από τον δικαιοδόχο εμπορεύματα πληρούν τις προδιαγραφές ποιότητας που αυτός έχει θέσει. Τούτο, διότι ο δικαιοδόχος προμηθεύεται τα εμπορεύματά του από άλλους δικαιοδόχους, οι οποίοι με την σειρά τους έχουν προμηθευθεί τα εμπορεύματα αυτά από τον δικαιοπάροχο. Εν πάση περιπτώσει ο σκοπός του δικαιοπαρόχου (έλεγχος της ποιότητας) μπορεί να επιτευχθεί με ηπιότερο μέσο, λ.χ. με τους από καιρού εις καιρόν ελέγχους επί τόπου και τον συμφωνημένο έλεγχο των βιβλίων και λοιπών στοιχείων του δικαιοδόχου, από τον οποίο μπορεί εύκολα να εντοπισθεί η πηγή από την οποία ο τελευταίος προμηθεύεται τα εμπορεύματά του.

Η κρινόμενη σύμβαση franchising εγκρίνεται υπό τον όρον ότι θα απαλειφθεί η ρήτρα αυτή.

IX. Η κρινομένη Σύμβαση πρέπει σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 2 Ν. 703/1977 να εγκριθεί για ορισμένο μόνον χρόνο, οι συμβαλλόμενοι όμως, δικαιούνται βάσει του άρθρου 10 παρ. 3 του νόμου να ζητήσουν από την Επιτροπή να ανανεώσει την απόφασή της. Η 5ετής διάρκεια ισχύος, την οποία ζήτησαν οι ενδιαφερόμενοι, κρίνεται ως εύ-

λογη, αρχίζει δε από την ημέρα εκδόσεως της αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Η κρινομένη Σύμβαση πρέπει να εγκριθεί με το βάρος για τον δικαιοπάροχο να γνωστοποιεί στην Διεύθυνση Ανταγωνισμού, χωρίς όχληση από την τελευταία, κάθε νέα Σύμβαση franchising που θα συνάπτει με άλλους δικαιοδόχους, ώστε η Διεύθυνση Ανταγωνισμού να μπορεί να ελέγχει, κατά πόσον υπάρχει εναρμονισμένη πρακτική ως προς την τήρηση ενιαίων τιμών από όλους τους δικαιοπαρόχους και κατά πόσον εξασφαλίζεται η δυνατότητα των δικαιοπαρόχων να προμηθεύονται τα εμπορεύματα της Συμβάσεως και από άλλους δικαιοπαρόχους.

Για τους παραπάνω λόγους

Κρίνει ως ισχυρά σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 Ν. 703/1977 την Σύμβαση francshising της Ανωνύμου Εταιρείας με την επωνυμία «Χυτήρογλου Α.Ε.» με την Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «Εμπορικό Κέντρο Καλαμάτας Α.Ε. - Σπίτι, Γυναίκα, Παιδί», με εξαίρεση πρώτον την ρήτρα, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται στον δικαιοδόχο να προμηθεύεται τα προϊόντα της συμβάσεως από άλλους δικαιοδόχους και δεύτερον την ρήτρα περί απαγορεύσεως σε συζύγους και συγγενικά πρόσωπα να ασκούν ανταγωνιστική δραστηριότητα. Εναπόκειται στον δικαιοπάροχο να κρίνει την σκοπιμότητα του να αντικαταστήσει την τελευταία αυτήν ρήτρα με άλλη, σύμφωνα με την οποία θα απαγορεύει στον δικαιοδόχο την άσκηση ανταγωνιστικής δραστηριότητας είτε αμέσως είτε εμμέσως μέσω παρενθέτων προσώπων. Σε περίπτωση που πράξει τούτο, οφείλει να το γνωρίσει στην Διεύθυνση Ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου.

Επιβάλλει στην Εταιρεία «Χυτήρογλου Α.Ε.» την υποχρέωση να γνωστοποιεί στην Διεύθυνση Ανταγωνισμού, χωρίς όχληση από την τελευταία, κάθε νέα Σύμβαση franchising που θα συνάπτει με άλλους δικαιοδόχους, ώστε η Διεύθυνση Ανταγωνισμού του Υπουργείου Εμπορίου να μπορεί να ελέγχει, κατά πόσον υπάρχει εναρμονισμένη πρακτική ως προς την τήρηση ενιαίων τιμών από όλους τους δικαιοπαρόχους και κατά πόσον εξασφαλίζεται η δυνατότητα των δικαιοπαρόχων να προμηθεύονται τα εμπορεύματα της Συμβάσεως και από άλλους δικαιοπαρόχους.

Ορίζει ως διάρκεια της συμβάσεως την πενταετία, η οποία αρχίζει από την ημερομηνία δημοσιεύσεως της παρούσας αποφάσεως.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 9 Μαΐου 1995

Ο Πρόεδρος
Γ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ